

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Collationis Ecclesiæ Parochialis Jurispatronatus Formula X.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

Beneficia simplicia Seminario, etiam si reservata sint, & affecta, nec per resignationes illorum, uniones suspendi possunt: Nihilominus post Decretum Clem. VIII. hac de re editum, hujusmodi facultas quod Beneficia, quæ obtinent personæ, quæ ob familiaritatem Cardinalium, vel alias tales sint, ut quocumque mense decedant certum sit ea fore affecta Sedi Apostolicæ, sublata est, adeo ut hodie hujusmodi Beneficia non possunt amplius per eos uniri, ut distinguendo tempora firmat Fagnan. in cap. Sicut unire nu. 37. de excess. prælat. ubi per extensum refert Decretum Urbani VIII. quo aliud Glementis confirmatur, & nuper declaravit Sac. Congr. Concil. in Policastren. Unionis 7. Junii 1692. Propterea que dicitur in formula -- Etiam si ultimò dicta duo Beneficia ad præsens non reservata, neque affecta tempore illorum vacationis &c.

5 PRÆSENTIBUS N. N. TESTIBUS.

Testes in Decreto unionis debent adhiberi ad excludendam suspicionem fraudis, & antedatæ, de quibus in Dataria Apostolica non semel dubitari solet, ut monet Corrad. prax. Benefic. lib. 4. dicto cap. 8. num. 20. Ideoque Cancellarius Episcopi ad cauthelam majorem advertere debet, quòd Testes quos ipse ad hunc actum adhibet non sint de Domo, nec de familia Episcopi, Lotter. de re Benef. lib. 2. q. 23. num. 10.

Collationis Ecclesiæ Parochialis de Jurèpatronatus.

FORMULA X.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus, si jure devolutò conferat Parochialem Jurèpatronatus, tenetur conferre per concursum.
- 2 Inter plures presentatos ad Ecclesiam Parochialem quis præferatur? & n. 3.
- 4 Quid, si presentatus non esset Sacerdos, & esset approbatus sub spectura idoneitatis? & n. 5.
- 6 Quid inter presentatos ad Beneficia non Curata, & num. 7. & 8.
- 9 Clerici conjugati non solum ad Beneficia, sed neque ad Cappellanas manuales nominari, nec presentari possunt, etiam si sint vocati de familia.
- 10 Presentatus ad Beneficium Parochiale non potest institui, nisi examinatus ab Examinatoribus Synodalibus.
- 11 Ad Beneficium Parochiale potest presentari, qui jam obtinet aliud Beneficium Curatum.
- 12 Presentatio, & resignatio potest fieri per Procuratorem Laicum.
- 13 Beneficia, quæ debent conferri certo generi personarum, si conferantur ab Episcopo jure devolutò, tenentur legem foundationis servare.
- 14 Executor Testamentarius, hæres, & Episcopus non possunt in erectione Beneficii injungere onera, quæ Testator non injunxit.
- 15 Presentatus ad Beneficium Parochiale, si non instituat in termino à jure præfixo, proviso devolvitur ad Papam, vel Metropolitanum.

N. Episcopus. N.

Dilecto N.

Universis, & singulis has presentes nostras litteras inspecturis, visuris & audituris notum facimus, atque testamur, quòd vacante Parochiali Ecclesia S.N. loci N. hujus nostræ Diocesis per obitum N. illius, dum viveret ultimi, & immediati Possessoris, quæ de Jurèpatronatus infra scripti Patroni Laici existit, comparuisti coram Nobis in nostra Curia N. asserens Te fuisse presentatum à Patro-

Patrono dictæ Parochiæ, & Juspatronatus in ea habente, & existente in pacifica possessione, seu quasi præsentandi Rectorem toties quoties casus vacationis occurrerit, petens à Nobis ordinario jure institui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis, cum ejus honoribus, & oneribus solitis, & consuetis, & volentes in præmissis mature procedere, generale Edictum ad tui instantiam expediri, & ad valvas Ecclesiæ nostræ Cathedralis, & dictæ Parochialis affigi, legi, & dimitti jussimus, per quod citari, & moneri fecimus omnes, & singulas personas sua quomodolibet interesse putantes, quatenus infra certum terminum competentem in eodem Edicto præfixum comparere debuissent coram nobis, & in dicta nostra Curia ad opponendum, & allegandum quidquid voluissent tam contra personam tuam præsentatam, quam præsentantem: Quare dicta institutio fieri non debuisset. Quo Edicto affixo, & postmodum elevato, accusatifque contumaciis, cum nihil esset oppositum, & quia ex juribus productis in nostra Curia clarè constat de vacatione, & præsentatione *tempore habili facta*, & quòd N. præsentans fuit, & est verus ejusdem Parochialis Patronus, & existere in pacifica possessione, seu quasi Jurispatronatus, & præsentandi Rectorem: Idcirco Te R. N. præsentatum per Examinatores in Synodo Diocesana deputatos examinatum, & approbatum, tamquam habilem, idoneum, & sufficientem instituendum, & confirmandum duximus, prout tenore præsentium institutum, & confirmamus, de illaque coram Nobis flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per Bireti capiti tuo impositionem, investivimus, & investimus.

Quo circa omnibus Notariis publicis, & personis Ecclesiasticis Civitatis, & Diocesis nostræ per præsentem mandamus, & committimus, ut cum pro parte tua fuerint requisiti, vel eorum aliquis requisitus (emissa per Te prius coram Vicario nostro Generali Professione fidei) ad ipsam Parochialem Ecclesiam dicti loci N. accedant, Teque, vel Procuratorem tuum in corporalem, realem, & actualem possessionem prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, & pertinentium inducant auctoritate nostra, & inductum defendant, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem Nos harum serie amovemus, & denunciamus amotum, ac de fructibus, redditibus, proventibus, & obventionibus universis, Tibi faciant debito tempore responderi. *Si contingat eum, cui de Beneficio providetur, aliud incompatible obtinere, tunc additur.*) Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus per hujusmodi Parochialis pacificam possessionem, alteram Parochialem Ecclesiam loci N. (vel Præbendam Canonicalem) quam obtines, eo ipso vacare. In quorum, &c.

N. Episcopus N.

Loco ✠ Sigilli.

ADNOTATIONES.

1. **TEMPORIS HABILIFACTA.** Quoties Patroni Laici non præsentassent tempore habili Rectorem, collatio esset Episcopo devoluta, qui tali casu teneretur per concursum conferre, Barb. in Sum. dec. Apostol. verb. Parochialis collect. 532. n. 14.

2. **PRÆSENTATUM.** Si non tantum

N. Cancellarius Episcopalis.

unum, sed duos, vel plures Patronus præsentaret, tunc fieret examen inter ipsos præsentatos per concursum, ut eligatur magis idoneus. Quod intellige quando singuli præsentati habeant æquales voces: Nam si plures essent Patroni, & alter ex præsentatis haberet plures voces, iste solus esset examinandus, & quatenus idoneus

E 2 reper-

reperitus esset instituendus, Tondut. *quest. Benef. tom. 1. par. 2. §. 10. Ventrigl. prax. p. 2. annot. §. nam. 13. Adden. ad Gregor. dec. 294. num. 4.*

3. Si verò ille, qui habet majorem partem vocum, inhabilis renunciatur, tunc præsentatus à minori parte, si idoneus declaretur, præfertur, ut tradit Corrad. *prax. Benef. part. 3. cap. 3. n. 5. vers. Circa verò* Undè quando casus iste contingat, formula erit varianda.

4. At si præsentatus non esset Presbyter, sed Clericus ordinum minorum, vel Subdiaconus, approbatus remaneret sub spe futuræ idoneitatis; non per hoc censeretur approbatus ad cæteros ordines sacros, sed indigeret pro his novo examine, ut declaravit *Sac. Congr. Concil. in Marsicana Ordinationis 26. Novembris 1695.* in qua quidam Clericus Petrus de Rubeis præsentatus ad Parochialem vacantem Villæ Sabinesis Jurispatronatus Laicorum fuit ab Examinatoribus Synodalibus (sub spe sibi parandæ studio formali idoneitatis) habilis renunciatus, ac in possessionem prævia collatione Ordinarii immisus: Verùm cum ad ordines sacros promoveri instetisset, fuit ab eodem Ordinario rejectus tamquam illitteratus: Unde habito per eum recursu ad Sacram Congregationem, prodiit sub dicta die rescriptum -- *Ad Eminentissimum Vicarium pro novo examine quod omnia.* Et Episcopus acriter moneatur, quod recurrentem approbaverit ad Curam Animarum sub spe idoneitatis acquirendæ.

5. Quod comprobatur à Garz. *de Benef. par. 3. cap. 4. num. 7.* ubi assertit aliam declarationem, ibi -- *Pœna Canonis prescripta his, qui ultra annum Sacerdotium non perceperint, non habet locum in Rectore, qui intrà annum à die adeptæ possessionis pacificæ, vel intrà tempus legitime ei prorogatum comparuit, & se promoveri petiit offerens quantum in se erat se paratum suscipere Sacerdotium, vel ordines, & noluit eum Ordinarius propter illitteraturam, vel aliam causam promoveri.*

6. In aliis autem Beneficiis, in quibus concursus non exigitur, inter præsentatos, si æqualia sint merita, erit locus gratificationi Episcopi; at si alter majo-

ribus juvatur meritis, digniorem præeligere debet, Tondut. *q. Benef. 10. 2. p. 3. c. 1. §. nu. 19. 20.* Quod intellige, si duo simul, aut successivis temporibus cumulativè ab eodem Patrono præsentati fuerint.

7. Cæterùm si duo essent præsentati à pluribus Patronis in pari numero, & voce, tunc neutri acquiritur jus ad institutionem, cum ad hanc requiratur, ut præsentatio sit facta à majori parte, juxta *cap. Quoniam de Jurepatr.* nec tali casu intrat Episcopi gratificatio, cum præsentatio dicatur nulla: Sed licitum erit Patronis Laicis intrà quadrimestre variare, & aliam præsentationem facere, ut distinguit Fagnan. *in cap. Cum autem à num. 23. 29. & 30. de Jurepatr.*

8. Verùm si à die primæ præsentationis intrà quadrimestre nova præsentatio à Patronis non fieret, tunc Episcopus jure devoluto, vel gratificare, aut alium sibi benè visum providere poterit, ut explicat Fagnan. *ibid. num. 25. & 26.*

9. Et hic nota, quòd, si ad quodcumque Beneficium præsentaretur Clericus conjugatus, qui haberet requisita Concilii, adhuc non esset admittendus, quia non solum est incapax Beneficii Ecclesiastici, sed nec potest nominari, seu præsentari ad Cappellaniam merè laicalem, ut bis nuper declaravit *Sac. Congregat. Concil. nempe in Interamnen. Legati pii 29. Novembris 1692. & in Terracinen. Cappellaniae 27. Junii 1699.* Et ratio hujus exclusionis est, quia Clerici conjugati excepto privilegio Canonis, & Fori in Criminalibus, habentur tamquam meri Laici, ut respondit *Sac. Congr. Episcop. in Gravinen. 10. Februarii 1618.* Et hoc procedit etiam si Clericus conjugatus esset ex vocatis de Familia ad Beneficium Jurispatronatus, *Sac. Congr. Conc. in Fanen. 4. April. 1693. Vivia de Jurep. lib. 6. c. 7. n. 19.*

10. IN SYNODO DIOECESANA. Dubium hic excitatur, An non extantibus Examinatoribus Synodalibus, possint præsentati ad Parochiam examinati ab aliis Examinatoribus ab Episcopo deputatis absque vitio nullitatis? & pro affirmativa stat *Garz. de Benef. par. 9. cap. 2. num. 94.* ex motivo, quod Examinatorum Synodalium defectus non debeat

debeat præjudicare Patronis legitimè præsentantibus. Pro negativa autem sententia, nempe quod institutio facta absque interventu Examinatorum Synodaliū sit nulla, est Corrad. *prax. Benef. p. 3. c. 3. num. 35. vers. Verum*, ubi dicit, quod Patronis præsentatur jus præsentandi donec Examinatores legitimi existant, & hæc videtur verior opinio.

11. **QVAM OBTINES.** Potest enim Patronus præsentare Presbyterum habentem aliud Beneficium Curatum, aut Præbendam Canonicalem; & si præsentatus obtineat, debent pro altera Ecclesia vacante Edicta concursus proponi, Gallemart. *suprà Concil. cap. 17. sess. 24. de Reform. num. 12.*

12. Et nota hic primò, quod præsentatio, resignatio, & institutio ad Beneficium, potest fieri per Procuratorem Laicum, Paris. *de resignat. lib. 9. quæst. 3. n. 12. & 19. & lib. 10. quæst. 6. num. 14. & qu. 8. num. 35. Vivian. de Jurep. lib. 11. cap. 1. n. 2.* licet tutius sit adhibere Clericum, ut dicit Glof. in *Clementina unica verb. Procuratorem de renunc.*

13. Secundò, quod, si Beneficium ex Testatoris, seu Fundatoris voluntate debet conferri certo generi personarum; quamvis tempus ad Præsentandum Patronis à jure concessum sit lapsum, & fiat devolutio ad Ordinarium: adhuc in collatione tenetur Collator observare formam in fundatione, & Ereptione Beneficii præscriptam, & conferre uni ex vocatis Garz. *de Benefic. part. 10. cap. 3. n. 42. Caren. resol. 159. n. 4.*

14. Tertiò, quod, nec hæres, neque Executor Testamentarius, neque Episco-

pus potest in ereptione Capellanæ, seu Beneficii simplicis injungere onus residentie, quod Testator non injunxit: Nec addere, quod Rector, five Capellanus pro tempore per se ipsum Missas celebret, prout respondit *Sacr. Congr. Concil. in Viterbien. 11. Januarii 1698. & in Assen. 14. Februarii. & in Mexicana 16. Martii 1699.* neque alio modo Testatoris voluntatem immutare, eadem *Sac. Congr. in Derchonen. 4. Junii 1701.*

15. Quartò, quod in Parochialibus Jurispatronatus, si præsentatus intrà tempus Patronis à jure præfixum, prævio examine juxtà formam Concilii approbatus, petatur institui, institutioque ipsa per duos menses à die præsentationis dilata fuerit collatio devolvitur ad Papam, vel ad Metropolitanum, vel Viciniorem Ordinarium, prout magis placebit Patronis, quibus datur optio dirigendi recursum, ad petendam institutionem, prout disposuit Pius V. in sua *Bulla 33. Sac. Congr. Concilii in Herbipolen. Parochialis 28. Septembris 1697.*

Collationis Ecclesiæ Parochialis
per concursum.

FORMULA XI.

SUMMARIUM.

1. *Quæ requisita habere debeat præeligendus in concursu ad Parochialem?*
2. *Episcopus habet sex menses ad conferenda Beneficia etiam Curata Quatuor, si ad alios collatio pertineat.*

N. Episcopus N.

Electio &c.

INter cætera, quæ pro Pastoralis officii debito præstare cupimus, illud præcipuè cordi est, ut Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus providendum est, tales præficiamus, qui ministerio Curæ Animarum, quod omnium gravissimum est, laudabiliter satisfaciant. Vacante igitur nuper de mense N. proximè præterito Parochiali Ecclesia sub invocatione S. N. Oppidi N. hujus nostræ Diœcesis per obitum N. illius, dum viveret, ultimi Possessoris, fuerunt per Curiam nostram, mediante publico Edicto, juxtà formam & præscriptum Sac. Conc. Trid.

Monacelli Form. Pars I.

E 3

& Con-